

DE KERK OP DE BULT

Hartelijk welkom in de Heldringkerk te Hoenderloo. Dit is één van de oudste gebouwen van ons dorp en toch betrekkelijk jong. Het wordt gekarakteriseerd als neo-gotisch; sober, maar vriendelijk. In het jaar 2000 werd het rijksmonument.

Rond 1800 was het hier nog een woest en bijna leeg gebied met zandverstuivingen, heidevelden en weinig bos. De eerste bewoners kwamen rond 1813. 't Waren plaggenhutbewoners die in zeer armoedige omstandigheden leefden. Of waren het toch gedeserteerde soldaten van Napoleon, die niet mee naar Rusland wilden.

Ds. Heldring

In 1804 werd in het voormalig Duitse stadje Zevenaar *Otto Gerhard Heldring* geboren. In 1827 werd hij dominee van Hemmen (Betuwe). Soms trok hij er op uit voor lange zwerftochten te voet door de Betuwe of over de Veluwe. Hij zocht naar oudheden in de bodem en luisterde naar verhalen van de mensen. Er heerste een levende angst voor heksen; gezapigheid voerde de boventoon en er was veel drankmisbruik. Heldring zette zich in om de levensomstandigheden van de mensen te verbeteren.

Samen met zijn vriend *Graadt Jonckers* "ontdekte" hij in 1839 het gehucht Hoenderloo. Temidden van zandverstuivingen en heidevelden lagen 24 plaggenhutten, maar er waren ook bloeiende boekweitakkers, golvende roggevelden en kleine groentetuinen. Het was duidelijk dat de mensen water, scholing en een plaats om samen het geloof te belijden ontbeerden. Het greep Heldring zo aan, dat hij Hoenderloo verliet met de profetie van Jesaja 35 voor ogen:
de dorre vlakte zal bloeien als een roos.

In het boek *150 jaar Hoenderloo, een greep uit de geschiedenis van het dorp* van de auteurs Hendriks en Van Dijk, wordt de droom van Heldring als volgt verwoord:

"Ik bid God dat Hij mij wijsheid geve om wat goeds te stichten". Zijn gebed werd verhoord ...

In 1841 realiseerde Heldring een waterput, die zich nog steeds bevindt op de kruising Krimweg - Apeldoornseweg. Naast de put stichtte hij een school die in oktober 1845 "onder kap" was. Op deze plek staan nu zeven seniorenwoningen.

Op 1 mei 1854 ging de Hervormde Gemeente van start en een jaar later kwam de eerste predikant, Ds. F. van Loenen. Als kroon op het werk van Heldring werd op Pinksteren 1858 het kerkgebouw feestelijk in gebruik genomen. Zijn dochter Louise had de eerste steen gelegd.

Meester Gangel

Meester Bernard Gangel was van 1845 tot 1856 de eerste officiële onderwijzer. Hij werd Heldrings steun en het geestelijk middelpunt voor jong en oud. Op de twee-klassige school zaten al spoedig 60 kinderen. Zondags werd er gekerkt. Gangel zelf gaf (ook op Zondag) een bijbellezing en voor twee groepen catechisatie,

zijn vrouw onderrichtte meisjes in naaien, handwerken en huishoudelijke taken.

Op verzoek van Heldring nam Gangel een "dof" en verwaarloosd meisje op. Spoedig volgden meer kinderen. En in 1848 was de onderwijzerswoning al veel te klein.

Er moest een Christelijke Doorgangshuis komen. In 1849 was het (oude) Vollenhoven klaar. De meisjes vertrokken naar Zetten, de jongens bleven hier.

Van 1856-1860 was Gangel directeur van het Doorgangshuis, dat op 7 februari 1851 rechts-persoonlijkheid had gekregen. Hieruit is de Hoenderloo Groep ontstaan, waarvan enige gebouwen zich achter de kerk bevinden.

Wanneer ds. Heldring († 1876) nu terug zou keren in Hoenderloo, dan zou hij koffie kunnen gaan drinken op de *Otto-Hoeve*, daarna zou hij wandelend langs de *Heldringput*, over de *Meester Gangelweg*, de *Bijdamweg* en de *Brinkenberweg* uitkomen op zijn *Heldringsweg*, bij zijn *Heldringkerk*. Onderweg zou hij merken dat de grote heide- en stuifzandvlakten, uitgestrekte bossen zijn geworden. Ook het vanzelfsprekende eindeloos zwerven is niet meer mogelijk. In de loop der tijden zijn vanaf de wijde omtrek en in het dorp grote gebieden afgebakend.

Monument

Staande voor de kerk treft men rechts een gedenksteen aan. Dit herinneringsmonument werd ontworpen door dorpsgenote Annie Schol en onthuld op 17 april 1985, veertig jaar nadat de Canadezen ons bevrijd hebben. In de kerk treft u de vlag aan die de Canadezen bij vertrek aan *ds. Van Manen* schonken.

Restauratie

Voor de restauratie van de Heldringkerk in 1986 sprokkelde de Hoenderlose gemeenschap geld bijeen voor een nieuw kerkorgel. Het kunstwerk werd gebouwd door de Groningse orgelbouwer *Mense Ruiter*. Om het onderhoud van de kerk en het orgel (deels) te bekostigen proberen een groot aantal vrijwilligers en enige sponsoren jaarlijks gelden te verwerven met een oliebollenactie en *De Mark(t) rond de Kerk*.

In 2005 werden de handen opnieuw in één geslagen, om na bijna 20 jaar weer een hoog nodige restauratie van de kerk te verwezenlijken.

In 2004 vierde de gemeente haar jubileum met als thema: *150 jaar en nog springlevend!* Vanuit het geloof in de Levende Heer wil de Helderlingkerk-gemeente ook vandaag zo open en gastvrij zijn, dat iedereen die in ons dorp verblijft zich hier thuis kan voelen.

In onze van oorsprong hervormde gemeente (behorend bij de PKN), wordt elke zondagmorgen om 10.00 uur een kerkdienst gehouden, waarin u van harte welkom bent. Kleine kinderen kunnen naar de kinderopas en voor leerlingen van het basisonderwijs is er de kindernevendienst. In de zomervakantie zijn er op zondagavond interkerkelijke zangdiensten. Met Pinksteren wordt ieder jaar op de hei de Hagenpreek gehouden.

Ook doordeweeks zijn er tal van activiteiten waaraan u mee kunt doen. De folder *Activiteiten Helderlingkerk* wil u wegwijs maken in het veelkleurige leven van onze gemeente. Het kerkblad *De Wegwijzer* houdt u maandelijks op de hoogte van ons actuele reilen en zeilen.

Sinds 1968 houdt de rooms-katholieke gemeenschap te Hoenderloo op zaterdagavond om 19.00 uur een eucharistieviering in de Helderlingkerk, in de wintermaanden op de 3^e zaterdag van de maand, om 18.00 uur.

Ds. Helderling heeft een mooie symbolische plek uitgezocht voor onze kerk: behorend bij het dorp en tegelijk er lieflijk bovenuit stekend. Dit heeft ons geïnspireerd om onze roeping te verstaan vanuit de woorden van Jezus uit Matteüs 5: *als een licht op de standaard, Gods grote liefde voor alle mensen uit te stralen*.

De kerkenraad van de Helderlingkerk

Een put.....	Een school.....	Een kerk	HELDRINGKERK
			
Rabo bank nr. 336764065 t.n.v. stichting Helderlingfonds			

Kerk op de Bult

De Helderlingkerk te Hoenderloo